

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

23 жовтня 2025 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго дня, шановні колеги!

Я сподіваюсь, що у нас є вже кворум. Друга година на годиннику. Є у нас кворум? Колеги, у нас є кворум. Починаємо засідання нашого комітету.

Отже, колеги, проект порядку денного наданий. Якщо немає зауважень і заперечень з питань порядку денного, прошу його підтримати.

Отже, хто за те, щоб підтримати запропонований порядок денний, прошу голосувати.

Ми тут "за", хто тут. Бачу, колеги.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто – проти?

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратович. Радий чути.

ЛЕРОС Г.Б. Навзаєм.

ПОТУРАЄВ М.Р. Проти – немає. Утримались – немає. Значить порядок денний підтриманий. Починаємо працювати.

Отже, перше питання порядку денного – це проект Закону про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов (реєстраційний номер 14120), поданий Кабінетом Міністрів України.

Я хочу з самого початку подякувати всім, хто був долучений до цього процесу: Володимира В'ятровича, Євгенію Кравчук, Тараса Шамайду, Тетяну Галюк з нашого секретаріату, тобто взагалі всіх дотичних до опрацювання, доопрацювання цього законопроекту.

Я зараз готовий дати слово Володимирі Михайловичу. І хотів би сказати, ми це все обговорювали в чаті і я думаю, що зараз, Володимире Михайловичу, ви прокоментуєте і ми проголосуємо, тому що це документ, якого ми давно добивалися, щоб він був прийнятий. Були вже майже з вами разом на стартовій лінії. На фінішній, на фінішній, да. І сподіваюся, що цього разу ми врешті позбудемось того шахрайства, якого свого часу нам підсунули промосковські і підмосковські всякі, й українські так звані політики.

Володимире Михайловичу, будь ласка, і будемо голосувати.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Дякую, Микито. Справді ми беремося за такий "довгобуд" навіть не нашого комітету і навіть не попереднього скликання, а ще попередніх скликань. Дуже давнє і дуже перезріле питання, залишили у спадок ще з часів Леоніда Даниловича Кучми такими одіозними діями, як Дмитро Табачник і його компанія, які, очевидно, вже тепер всім зрозуміло,

що це лобісти російських інтересів в Україні були, і власне в цих інтересах це все робилося. І ця ситуація якраз з Хартією – яскравий приклад того, як часом навіть європейські документи і українські закони використовувалися Росією і її агентурою проти українських національних інтересів.

Європейська хартія регіональних і міноритарних мов була неправильно перекладена зумисно, по суті скалькована з російської мови замість англійського чи французького оригіналів, через що в українському перекладі Хартії в нашому ратифікаційному законі і в назві, і в ключовому терміні - Хартія - з'явився абсолютно некоректний термін "мови національних меншин", якого немає в оригіналі Хартії. І це не просто якась помилка, опечатка і так далі, це очевидно була свідомо підміна понять, використовуючи яку тодішня українська влада вписала до переліку захищених Хартією російську мову, якій насправді в Україні ніщо не загрожує ні тепер, ні тоді не загрожувало і яка просто не потребувала ніякого захисту, від якої, на жаль, українська мова і мови корінних народів і національних меншин потребували захисту.

Багато років правники, мовознавці, громадські діячі піднімали це питання, закликали впровадити в законодавче поле правильний переклад Хартії, відповідно змінити ратифікаційні закони, тобто це було предметом дуже довгих дискусій. Врешті навіть 6 років тому Конституційний Суд України прямо звернув увагу на це парламенту. І добре, що нарешті дійшла справа і до конкретних змін, які ми сьогодні будемо ухвалювати.

Безумовно, ми маємо підтримати цей законопроект. І я цілком підтримую пропозиції, викладені в проекті нашого комітету, а саме доповнити урядовий законопроект такими мовами як урумська, ромейська й ідиш. Хочу підкреслити, що це не нові мови, на них уже поширилися дія Хартії як на мови єврейської та грецької меншини.

На жаль, у проекті уряду, попереднього уряду мається на увазі, ще Шмигала, але так як ми зараз перевнесений нинішнім урядом проект

розглядаємо, так і в цьому проекті ці мови випали, хоча саме виходячи з запровадженого правильного перекладу Хартії саме такі мови і ці мови мали б обов'язково там фігурувати.

І безумовно важливо, що ми відповідно до правильного перекладу, до реальних цілей Хартії, здорового глузду, не включаємо російську мову до переліку мов, захищених Хартією, так само, як і не включаємо до цього переліку неіснуючу молдовську мову, про що вже неодноразово просили Україну як представники Румунії, так і Молдови.

За винятком цих двох мов, перелік мов, на які поширюється дія Хартії, в Україні залишається практично незмінним, ба навіть доповнюється новою чеською мовою. Це пропозиції уряду, на мою думку, не дуже обґрунтовано і було, на мою думку знову-таки, не зовсім правильно доповнити цей перелік, множачи міжнародні зобов'язання України, які потрібно виконувати, але за підсумками дискусії, яка в нас вчора відбулась, абсолютно спокійна фахова дискусія, я підтримую викладену в проекті висновку комітету позицію зберегти так чеську мову в проекті.

І хочу звернути особливу увагу і віцепрем'єр-міністерки пані Тетяни Бережної, і Мінкульту, Державної служби з етнополітики та свободи совісті та інших органів, відповідальних за виконання Хартії, що внівши умову до ратифікаційного закону, уряд має забезпечити виконання Україною зобов'язань по майже 30 позиціях щодо цієї нової мови. Прохання проконтролювати, щоб це було виконано, бо, на жаль, дуже багато випадків, коли ми ухвалюємо правильні нібито рішення, але, на жаль, вони недостатньо використовуються виконавчою гілкою нашої влади.

Тому закликаю комітет підтримати проект висновку про ухвалення законопроекту 14120 за основу і в цілому з урахуванням пропозицій комітету, відображених у висновку. І дуже прошу уряд і всі фракції сприяти, щоб ми швидко ухвалили цей проект за основу і в цілому на пленарному засіданні. І звертаючись до голови комітету, пане Микито, просимо, щоб на

Погоджувальній раді це питання якомога швидше було піднято як один з пріоритетів, який від імені нашого комітету мав бути включений в порядок денний.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Підтримую, обов'язково це зроблю.

Слово має Євгенія Михайлівна Кравчук.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, я безумовно підтримую і якнайшвидший розгляд, і внесення, і наш висновок. Я би хотіла додати до цього трошки міжнародного погляду, тому що зараз, так як це Конвенція Ради Європи, в ПАРЕ ми маємо справу як делегація з темою мов регіональних і цією Конвенцією. Зараз готується резолюція, яку ще розпочали росіяни. Вона уже дуже довго, цей репорт, в роботі, змінювались доповідачі, зараз це бельгійський доповідач, і на осінній сесії були слухання в рамках Комітету рівності і недискримінації.

Якраз в тому числі виступали і представники Ради Європи і згадували цей законопроект про зміни. Ну загалом це дуже рідко - держави повертаються і вносять зміни до ратифікацій. Але ми розуміємо і ми пояснюємо всю проблематику. Більше того, коли мова йде про російську, то практично всі колеги, не ми, а вони розуміють, що Росія інструменталізує цю тему і виправдовує вторгнення захистом "русскоязычных" і так далі.

Але я би просила, для того щоб нам було простіше, по-перше, буде і робота над резолюцією, і ми би хотіли ще зробити додаткові слухання, дві речі. Щоб ми підготували листа від імені (коли ми вже проголосуємо), від імені голови комітету і виклали всі аргументи дуже чітко, що відбулося, що змінилося і цю аргументацію, для того щоб це при оцінці можна було взяти до уваги і ми в резолюції це також врахували І друге, це вже звернення, я знаю, що є Галина Григоренко, не знаю, чи з нами є ДЕСС, представники

Державної служби з питань етнополітики і свободи совісті, але було би добре, щоб ми мали фактаж, яким чином Російська Федерація на окупованих територіях абсолютно стирає всі ідентичності, які не російські, в тому числі болгар, приазовських греків, мови яких ми враховуємо. Ну, зрозуміло, українська ідентичність, але це ще й стирання ідентичності всіх маленьких народів, звичайно, є корінні кримськотатарські, але є й оці дуже невеликі мови, народи, культури, яких Росія просто як каток переїжджає.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Євгеніє Михайлівно.

Хочу зараз передати слово, і будемо переходити до голосування, колеги, з повагою до всіх, просто наш час засідання комітету трошки обмежений сьогодні, то хотів би надати зараз слово представниці громадської організації "Надазовські греки: уруми і румеї" пані Ользі Цуприковій.

Пані Ольго, ви з нами на зв'язку. Я навіть бачу руку наче підняту, так?

ЦУПРИКОВА О. Так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, вам слово.

ЦУПРИКОВА О. Дуже дякую, шановні народні депутати. Дуже дякуємо за увагу до наших мов: урумської та румейської.

Звісно ми вітаємо ініціативу уряду з перекладу, нарешті коректного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов. І нарешті Україна робить справедливий крок по відношенню до урумської та румейської мов за прикриттям слова просто "грецька мова", нарешті з'являються ті мови, які дійсно в Україні мають бути захищеними, автохтонні мови. Хочу підкреслити, що і урумська мова, і румейська мова сформовані в Криму, далі продовжили формуватися в Донецькому Надазов'ї. А також є

сучасний контекст, доволі гострий: всі 76 поселень надазовських греків на сьогодні є окуповані нашим ворогом, Російською Федерацією, ми не можемо не враховувати цей контекст сьогодні. Але маємо десятки тисяч людей, які є вимушеними переселенцями, десятки тисяч біженців за кордоном, які прагнуть ці мови зберегти, передати далі своїм нащадкам.

Тож дуже дякуємо комітету за розуміння і увагу до цих мов. І варто розуміти, що в так званій грецькій меншині України 85 відсотків – це саме уруми, румеї, українські автохтони, маємо це брати до увагу, коли приймаються рішення стосовно теж і мов України, які є теж мовним спадком всієї Європи.

Дуже дякую за увагу і дякую за підтримку наших мов.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Як ми бачимо, на жаль, проходять століття і нічого не змінюється: Росія позбавила домівок і батьківських могил людей в Криму, вижила звідти автохтонне населення. Зараз позбавляє вже на нових землях, де люди пустили коріння, знову це коріння відрубає, знищує, змушує людей шукати прихистку на вільній території вільної України, тому звичайно, що ми робили, робимо і будемо робити все необхідне, щоб захистити і забезпечити права міноритарних мов і взагалі всіх етносів, які мешкають в Україні. За виключенням етносу, який тільки прикидається нацією, а нацією не є, справді є абсолютно божевільним, звіриною зграєю колонізаторів, немає у мене іншого слова навіть, бо це не народ, це згряя просто.

Отже, колеги, я ставлю на голосування пропозицію рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу і в цілому, звичайно, проект Закону про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов (реєстраційний номер 14120), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного сесії Верховної Ради України, за результатами

розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому з урахуванням пропозицій комітету. Тобто голосуємо в редакції Комітету, колеги, з питань гуманітарної та інформаційної політики. Я не буду зачитувати, у вас все в висновку є. Співдоповідачем від комітету визначити голову Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєва Микиту Руслановича.

Колеги, хто за те, щоб підтримати таке рішення, прошу голосувати.

Ми тут всі в залі "за". Колеги, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, чи є хтось в Zoom, хто утримався, хто проти?

Дякую. Рішення прийнято одноголосно. Дякую, колеги, за підтримку цього дуже важливого законопроекту.

Отже, колеги, переходимо до другого питання порядку денного: це проект Закону про наставництво (реєстраційний номер 13200), друге читання. Колеги, я хочу одразу сказати, в силу об'єктивних причин всіх колег у нас на розгляд цього питання максимум 45 хвилин. За 45 хвилин ми це закінчимо просто і все. Тобто я в будь-якому випадку, на якому би там етапі не було обговорення, я поставлю питання на голосування і все. Але сподіваюсь, що ми всі цінуємо час один одного, всі мають купу ще справ сьогодні, так що давайте ефективно це обговоримо і проголосуємо.

Я звичайно хотів би почати з того, щоби надати слово голові профільного підкомітету Тетяні Василівні Скрипці. У Павла Миколайовича є зауваження, пропозиції, він про них розкаже нам обов'язково. Далі Тетяна Василівна, я думаю, що теж наведе свої якісь аргументи на користь своєї позиції. Ми запросили представників органів державної влади, зокрема міністерства. Буде час з ними поспілкуватися, задати їм питання, послухати їхню позицію. От приблизно такий регламент. Знову-таки, всіх закликаю до плідної дискусії.

Колеги, знову ж таки, з усією повагою до всіх запрошених, я знаю, що Тетяна Василівна запросила всю робочу групу, ми дуже вдячні всім, хто приймав участь в роботі над цим законопроектом, але у нас на комітеті є пріоритетне право висловлюватися і працювати народним депутатам України, тому я до всіх ставлюся з повагою, хто працював над цим дуже важливим текстом, але будемо обмежуватися саме роботою нас як народних

депутатів і тих представників органів державної влади, яких ми запросили. Добре?

Отже, Тетяно Василівно, будь ласка, вам слово.

СКРИПКА Т.В. Дякую, пане голово.

По-перше, я вітаю всіх учасників сьогоднішнього засідання. Вітаю, колеги. Дійсно, для мене це, я думаю, як і для кожного члена робочої групи, так само, як і для кожного члена Комітету гуманітарної та інформаційної політики важливий день, тому що власне сьогодні робоча група і члени профільного підкомітету доопрацювали зрештою до другого читання законопроект про наставництво, який, я нагадаю, передумовою було, це рік тому в листопаді під головуванням віцеспікерки Олени Кондратюк ми провели дуже велике, розширення засідання круглого столу, на якому власне обговорили питання альтернативних форм підтримки дітей, не тільки дітей, які мають статус дитини-сироти і позбавленої батьківського піклування, а зрештою і дітей, які на сьогоднішній день перебувають в родинах, які мають батьків, які є у складних життєвих обставинах.

Ну і, звісно, ми не могли не торкнутися дітей, які власне проживають, перебувають у закладах різних типів і форм власності. За підсумками цього круглого столу все ж таки члени тодішнього засідання дійшли згоди, що на той момент та й на сьогоднішній момент у нас необхідним стало саме написання окремого закону про наставництво. Чому? Тому що на сьогоднішній день наставництвом охоплена дуже мала кількість дітей, осіб. Тобто сьогодні це мають право спілкуватися з наставником виключно діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування. І ось це основна і головна мета була переписати і написати взагалі новий Закон про наставництво, для того аби на сьогоднішній день кожна дитина, яка має батьків або яка не має батьків, має статус, яка має батьків і перебуває в закладі, або ж перебуває вдома разом з батьками, знаходиться в складних

життєвих обставинах, мала можливість спілкуватися з дорослим, з наставником, який їй допоможе в житті, допоможе на сьогоднішній момент, допоможе в наступний момент, коли вона буде проходити певну соціалізацію. І виключно головною також іще метою було те, що цей закон і мета допомогти дітям налаштовані на дітей-підлітків, тому власне ми і говорили про вікові обмеження осіб, дітей, щодо яких може здійснюватися наставництво.

Ну і я хочу подякувати ще раз всім членам робочої групи, які працювали рік над даним проектом закону. І я вважаю, що у нас вийшов дуже гарний документ. І власне про це свідчать і висновки нашого юридичного управління, які після перегляду перед сьогоднішнім засіданням вони надали.

Тому власне я коротко зараз скажу, що передбачає даний проект до другого читання, що нам вдалося напрацювати, і зрештою потім перейдемо до його обговорення.

Тобто Законом про наставництво, перше, визначається перелік осіб, щодо яких може здійснюватися наставництво, та осіб, які можуть бути наставниками. Передбачається дві форми наставництва, це індивідуальне та корпоративне. Встановлюються вимоги до кандидатів у наставники та критерії, за яких вони не можуть бути наставниками. Також пропонується запровадити соціальну послугу з організації наставництва та встановити перелік суб'єктів, які будуть брати участь в організації наставництва.

Визначаються права та обов'язки наставників, юридичних осіб, які будуть здійснювати корпоративне наставництво, керівників закладів, де проживають діти, а також права осіб, щодо яких може здійснюватися наставництво, та батьків дітей, які будуть охоплені наставництвом. Також запроваджуються механізми обліку, моніторингу, супроводу та державного нагляду у наставництві.

І головне, що я хотіла би зазначити. У випадку того, що ми сьогодні говоримо не тільки про дітей, які мають статус, а й про дітей, які мають батьків, головне, наставником і наставництво щодо особи і дитини, яка має батьків, може здійснюватися виключно за згодою батьків.

Тобто фактично я перед засіданням ознайомлювалася ще раз із текстом, то більше ніж 25 разів зустрічається у кожній статті те, що наставник може бути, працювати або дійде до дитини виключно за згодою батьків, коли батьків проінформують взагалі про таку форму роботи з її дитиною, і тільки після цього за згодою батьків, за згодою дитини може бути співпраця, тобто взаємодія наставника і дитини. Це ключове.

Я прошу підтримати ту редакцію, яка запропонована сьогодні членами підкомітету, і дякую за можливість сьогодні розглядати даний проект закону на засіданні комітету.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, будь ласка.

СУШКО П.М. Дякую, пане голово.

Перш за все хочу подякувати робочій групі. Дійсно було враховано низку правок, в тому числі і прибрали небезпечний момент, яким у законі дозволялося наставництво для дітей з нуля років, перша версія, і інші моменти. Але не всі. Я зараз хочу, щоб всі уважно послушали, щоб у нас дійсно була нормальна розмова. Ніхто не проти цього, але всі за те, щоб одне одного чути, і якщо є проблема, може хтось її не бачить, я особисто бачу. І тому одразу хочу сказати, що ніхто тут не буде на комітеті сперечатися: так – так, ні – ні, бо потім все рівно в залі приймається рішення (правильно?) і в залі народні депутати, яких обрали люди від себе, не просто якась група людей, а люди різні з усієї України, тому нехай люди і ці, кого обрали, нехай визначаються. Але я все ж таки сподіваюся, члени комітету почують і ми зможемо прибрати ці негативні моменти, про які я зараз кажу.

У мене є зауваження до такого юридичного формулювання у проекті як дитина, що проживає, перебуває, тобто і проживає, або перебуває, виходить, у закладі, да? І це прошито в усьому тексті закону, слово "перебуває". І у мене питання, які діти саме маються на увазі, про кого йде мова, про яких дітей? Тобто яка була мета і що вийшло? Що значить термін "дитина перебуває в закладі"? Ось, наприклад, батьківська дитина, звичайний школяр, прийшла в школу на уроки, вона є такою, що вона перебуває в закладі? Виходить, що є. Вона перебуває в закладі. А якщо тлумачити це слово та аналізуючи ці норми цього закону, дійсно всі діти, які приходять в школу, потрапляють під цей термін. Тобто абсолютно всі діти, абсолютно всі і батьківські діти. Воно по всьому закону прошито, конкретно ця норма: дитина, що проживає, перебуває у закладі.

А давайте далі будемо дивитися. Тобто за цим законом всім дітям України з 10 років потенційно потрібні наставники. Теж уважно треба послухати, що таке потенційно потрібні наставники. Це дуже важливе формулювання, тому що це вписується одразу до обов'язків керівника закладу, в якому проживає та перебуває дитина. Тобто всі керівники закладів автоматично, всі, під які вони потрапляють, я вже давайте не казатиму про всіх, а навіть про тих, кого мали на увазі. От сьогодні представники органів є, наприклад, спортивні школи, мистецькі ліцеї, навіть футбольні клуби, балетна школа, а саме головне – навіть і кадетські ліцеї, військові ліцеї з посиленою фізичною підготовкою – вони всі автоматично мають з'ясовувати у всіх батьків, чи не потрібен дитині наставник. Що, їм немає чим займатись більше? Виходить, що орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, має це теж робити.

Питання до представників міністерств, які тут є. Влаштовує це вас? От є військовий ліцей і діти там живуть. Виходить, керівник ліцею буде з'ясовувати ці питання. В мене буде два блоки. Це перше питання, щоб відповіли представники міністерств, чи їх влаштовує взагалі, скажемо так, чи

є ті діти, які навчаються в їхніх мистецьких, військових закладах, спортивних закладах, потенційно тими, кому потрібні наставники? От я собі не уявляю, як це наставники будуть приходити в ліцей Богуна, наприклад, бути там. Чесно кажучи, ну мета трошки ж інша закону. То потрібно трошки звузити. Можна запитати? Да?

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте одразу пройдемося. У мене тут є перелік, кого ми запросили. Давайте почнемо з нашого профільного міністерства. Галино Володимирівно, було питання до тих, хто у ваших мистецьких закладах навчається. У вас є якісь застереження проти цього закону, чи бачите ви ті ризики, про які зараз казав Павло Миколайович?

ГРИГОРЕНКО Г.В. Дякую, Микито Руслановичу.

Вітаю, шановні народні депутати. Ну у нас застережень насправді немає, тому що дійсно діти, які в нас тимчасово проживають в пансіонах мистецьких ліцеїв, нагадаю, що в нас є можливість для дітей з інших міст, якщо це талановита дитина і конкурсних засадах вона вступає в мистецький ліцей, є можливість проживати в пансіоні. У нас там станом на зараз близько 200 дітей проживає. Якщо у нас відновляться офлайн-навчання в Харкові, наприклад, і в Одесі, то це буде близько 500 дітей по всій Україні, і ці діти дійсно проживають в пансіонах окремо від батьків.

Теоретично ми не бачимо проблеми в тому, щоби за бажанням батьків, якщо дитина дійсно знаходиться в іншому місті і потребує підтримки дорослого наставника, там психологічна підтримка, можливо щось там порадитись з якихось особистих причин, ми не бачимо в цьому застереження, тим більше, наскільки я розумію, це ж опційна версія, тобто немає обов'язку закладу проводити опитування батьків, чи хочуть вони чи не хочуть. Тобто якщо є бажання батьків і згода дитини, то ця послуга може надаватися державою. І в принципі у нас особливих застережень щодо цього немає.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Далі. Павле Миколайовичу, ми зараз зайдемо тоді просто в безкінечне коло запитань.

Є з нами Сергій Олександрович Тимофєєв, має бути з нами на зв'язку, заступник міністра молоді та спорту України. У вас є спортивні заклади навчальні з пансіонним типом. Що ви скажете щодо от ідеї закону і застережень, про які казав Павло Миколайович Сушко?

ТИМОФЄЄВ С.О. Так. Добрий день, шановні народні депутати. Міністерство молоді і спорту до першого читання не було залучене до цього проекту закону, але я вчора, коли прийшло запрошення, ретельно вивчив, так, з колективом обговорив і я не бачу тут застережень щодо можливості надавання наставників. Це перше.

Але в мене зразу є там пропозиції. В статті 10, якщо ми вже йдемо таким шляхом, в статті 10 в пункті 14 за типом я би перелічив - "освітні, медичні, культурні, торговельні, виробничі та спортивні". Ну це було б тоді коректно. Тому що станом на сьогодні у нас більше 20 коледжів і ліцеїв, де діти мають можливості тренуватись, проходити навчання і харчуватись, саме ключове. Чому ні, якщо є така можливість, як є такі думки, чому б не робити.

Підтримати цей законопроект. Дякую за розуміння.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Ну в принципі, якщо не буде застережень з боку колег, ми можемо цю статтю в редакції комітету прийняти прямо зараз. Це ж жодним чином нас ніяк не обмежує. А пропозиція мені здається слухна.

Так, має з нами бути на зв'язку Олександр Іванович Судніков, це заступник начальника відділу організації освітньої діяльності Департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони України.

Олександр Івановичу, якщо ви на зв'язку.

СУДНІКОВ О.І. Добрий день, шановні народні депутати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Вітаємо. Так.

СУДНІКОВ О.І. Міністерство оборони також не було залучене до першого читання цього закону. Але ми ретельно також вивчили цей закон і вважаємо, що Міністерству оборони недоцільно вводити в наші військові ліцеї інститут наставника. Справа в тому, що відповідно до типових нормативів розроблених штатів у нас в кожній роті є старший офіцер-вихователь, в кожному взводі є офіцер-вихователь, в кожному взводі є вихователь, це цивільна особа, яка опікується, кожного дня і кожної ночі там по черзі чергують і присутні в ліцеї. В кожній роті є психолог, який у разі необхідності може з дітьми спілкуватися. Крім того, є ще загальні такі збори, батьківські комітети створені в кожній роті, в кожному навчальному взводі. Тому необхідність вводити інститут наставників в нашому військовому ліцеї вважаємо недоцільним.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Зараз подивимося. Павло Миколайович, у нас є ще з Міністерства освіти і науки багато людей.

СУШКО П.М. Так. Але можна зауважити, що питання розповсюджується не тільки на пансіони, а на всіх дітей, які перебувають в закладі, це перше. І обов'язок інформувати всіх батьків в статті 20 цього закону покладається. Тобто при зарахуванні в заклад керівник закладу має опитати кожного з батьків, чи не потрібен їм наставник. Бо коли пані Григоренко каже, то вона не усвідомлює, що там написано це. При чому тут

пансіон? Там про все написано і про обов'язок теж написано. І, Мінмолодьспорт, теж зауважте на це.

ПОТУРАЄВ М.Р. У нас тут просто, Павло Миколайович, з вами принципове розходження. Я потім про це скажу, бо це сутнісне якраз розходження. Тобто у вас такий підхід, а у мене трошки інший.

Давайте зараз нехай представники МОНу самі вирішать. З нами і Наталія Леонідівна Клясен – державна експертка міністерства, і Олена Олегівна Тяпка – теж з МОНу, і Валентина Олександрівна Клемюк – теж з МОНу – це все директори шкільної освіти, дошкільної та інклюзивної освіти.

Колеги, хто з вас, будь ласка, хотів би зараз прокоментувати нашу цю дискусію, яка у нас зараз в комітеті іде.

КЛЯСЕН Н.Л. Добрий день, шановні колеги! Міністерство освіти, Клясен Наталія.

Ми з самого початку були на робочій групі і хочемо зауважити, що всі детальні питання були опрацьовані робочою групою. У нас заперечень і зауважень немає.

Але щодо цього зауваження хочу зазначити, я проведу зараз паралель, що Міністерством освіти було запроваджено супервізію для вчителів. І знову ж таки, це як і наставництво, ну супервізія це фахова іде, а наставник він в принципі іде як допомога передачі досвіду. Але супервізія це також іде професійна допомога. Тому хочу зауважити, що супервізія є добровільною і наставництво фактично для дітей, і попередній спікер зауважила про те, що це добровільно. Якщо дитина цього потребує і батьки вважають це за потребу, то вони добровільно дають згоду для наставництва. І тут немає якоїсь вимоги обов'язковості для всіх. Тобто той, хто вважає за потрібне для своєї дитини саме обрати таку наставницьку форму, де є досвідчені

працівники, які можуть допомогти вирішити проблему або допомогти у навчанні. Тобто відносно наставництва, воно може стосуватися особливостей дітей, їх проблеми.

Тому у нас немає заперечень.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Наталіє Леонідівно.

Колеги, переходимо далі, ми ж запитали всіх, зараз багато колег...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито Руслановичу, можна коротко, з вашого дозволу?

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Миколо Леонідовичу, я ж бачу вашу руку. Давайте з вас почнемо, потім я Ірині Мирославівні надам слово, Євгенії Михайлівні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, це добре, що ми це серйозно обговорюємо, але ми маємо розуміти, що ми говоримо просто про додатковий спосіб піклування про дітей, додатковий. І ми часто посилаємося на європейський досвід, він у різних країнах різний. У Польщі він, наприклад, дуже ліберальний, там таке через громадські організації, які хочуть допомагати дітям. У Німеччині обов'язковий серйозніше, і це краще прописано. Немає якоїсь єдиної європейської моделі. В тому, що пропонується, і я особисто нічого поганого чи загрозливого не бачу. Разом з тим очевидно, якісь речі, оскільки є брак досвіду, можуть бути виписані недосконало і ми можемо їх потім поправити.

Робоча група працювала, і я пропоную підтримати, а потім якщо практика покаже, що цей закон дійсно потрібно поправляти, ми його поправимо без жодних проблем як додатковий спосіб. Чим більше способів піклування про дітей у нас буде, тим краще.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Ірино Мирославівно.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Шановні колеги, я є членом підкомітету, де обговорювався даний законопроект, і хочу подякувати усім експертам, громадським середовищам, представникам центральних органів виконавчої влади, які насправді дуже ретельно, дуже фахово і системо відпрацювали від початку і до завершення, до фінальної версії цей законопроект. Тому це взірць фахової роботи. Це перше.

Друге. Якими є реалії нашого життя? Насправді в умовах війни, а ще більше в поствоєнний період ми будемо гостро відчувати запит на таку підтримку. Це навіть не послуга, це підтримка. І я спираюся зараз як на свій власний досвід, тому що так склалися обставини життєві, що ми зараз теж надаємо певні форми наставництва, вони не оформлені ніяк, і ми їх не будемо оформляти, але уже є, я бачу, у великої кількості людей потреби саме в такій підтримці.

У великого кола моїх знайомих, людей свідомих, які розуміють, що дітям переселенців потрібна така допомога, дітям, які втратили батьків, або батьки десь далеко за кордоном, або ще – різноманітні життєві обставини, запит на таку підтримку великий і він буде зростати.

І тому правильно, що ми пропонуємо одну із додаткових форм до уже існуючих. І я думаю, що зараз нам його треба підтримати, цей законопроект, і так, як сказав Микола Леонідович, безперечно можуть бути якісь, скажімо, недоліки чи прогалини, але їх потім можна буде в практичному житті якимось, звичайно, удосконалити. Але стартувати треба, бо запит на це є. І до речі, уже є успішні кейси, як це на випередження працює без документального підтвердження. І я можу назвати навіть кілька таких успішних практик.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Свгенія Михайлівна.

КРАВЧУК Є.М. Так. Дякую, колеги. Хочу подякувати підкомітету за роботу, не завжди мала можливість підключатися, але читала в чаті, що багато було зустрічей та багато обговорень.

У мене був такий досвід, я була в *(нерозбірливо)*. В 15 років я поїхала в Сполучені Штати і рік жила не вдома, не в Україні, а вчилася в американській школі, жила в прийомній сім'ї, host family. Але коли я прийшла ще в школу, то мені запропонували такий формат counselor. Він трошки інший, але це також присутність чи можливість звернутись до дорослого, коли ти в школі, якщо якісь є питання, в тебе виникають. Це пропонували, я думаю, що не тільки іноземним студентам, але й американські ці школярі теж мали можливість.

І в мене тут таке уточнення, бо мені здається, що от якщо звужувати лише як бачення, що це тільки там, ми казали, діти-сироти чи позбавлені батьківського піклування, чи там складні обставини, але, наприклад, якщо це питання професійного вибору? Дитина в 15 років, вона має мрію, вона хоче там стати модельєром чи дизайнером і вона знаходить когось із дорослих, який їй допомагає в тому числі й цю мрію реалізувати. Ми кажемо, що це тільки для тих, хто вчиться в цій школі мистецькій, проживає постійно чи це якщо вона в звичайній школі і має батьків, це теж доступно? Бо мене цікавить. Тобто це не доступно?

Ага, бачите, тоді я, значить, прихильниця ще більш відкритої моделі, бо ми тоді маємо дати можливість і доступ, ми ж все одно пишемо, що це за бажанням, 10 бажань там, там, двоє батьків. Правильно, якщо двоє батьків, то

двоє батьків дають дозвіл на це, згоду. Ну окей. тоді будемо чекати і може вносити більш ліберальні зміни з часом.

ПОТУРАЄВ М.Р. Слізавета Петрівна Богуцька, будь ласка.

БОГУЦЬКА Є.П. Добрий день. Я хочу підтримати все, що сказано було на захист цього законопроекту, хочу подякувати ініціаторам, всій робочій групі, яка дійсно дуже фахово і довго працювала над цим.

І дійсно ми зараз живемо в той період часу, коли багато дітей знаходяться дуже далеко від своїх батьків, яким постійно потрібна людська участь в їх житті, допомога. І в тому самому вимірі ми можемо розуміти, що є люди, які хочуть присвятити своє життя саме тому, щоб якась дитина або група дітей вирости свідомими, нормальними, адекватними, хорошими спеціалістами, наприклад, в тій галузі, де буде працювати, і ці люди не можуть всиновити цих дітей, не можуть стати опікунами, тому що ну є різні причини, чому вони цього не можуть зробити, але залюбки вони віддали би велику частину свого часу, для того щоб дитині, яка залишилась тимчасово без своїх батьків або далеко від своїх батьків, щоб ця дитина мала змогу все ж таки при спілкуванні з дорослою людиною брати від життя те, що вона може взяти і щоб ці люди, які взяли наставництво над цією дитиною, могли дати їй все, що вони можуть дати.

Дуже дякую всім, хто працював над цим законопроектом, підтримую. В принципі і все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я тепер від себе хочу сказати не як голова комітету, а як людина, яка брала участь в його обговоренні на першому читанні. В мене була одна принципова річ абсолютно і, до речі, ми разом з Павлом Миколайовичем тоді це піднімали: це обов'язкова згода батьків на те, щоби з'явився

наставник. Це враховано, для мене це принципова була історія абсолютно. Це враховано і це дуже для мене важливо.

Інша історія не врахована, це те, про що казала зараз пані Кравчук. А я би хотів, щоб інститут наставників розповсюджувався абсолютно на всіх дітей, щоб абсолютно кожна дитина потенційно мала би можливість отримати наставника за згодою батьків. І немає ніякої проблеми в тому, щоб школи, вони багато чого зобов'язані, нехай працюють, хай працюють люди. Коли дитина там приходить до школи, там багато питань задають насправді, коли оформлюєш дитину, зараз, наскільки мені відомо, ще навіть і більше: а от ви даєте згоди на це, а чи даєте ви згоду на це, а чи даєте ви згоду на це? Це поставлений процес.

Я був категоричний противник того, щоби правом на отримання наставника користувались тільки діти, які перебувають в складних життєвих обставинах, тому що обставини можуть бути не обов'язково складними, але наставник дуже допоміг би цій дитині рости і формуватись, допоміг би батькам або якщо мати одна, або якщо там батько один і працює на трьох роботах.

Тому насправді, в мене є претензія, Павле Миколайовичу, тільки інша, ось в чому штука. Тобто по суті ти пропонуєш трошки звужити, а я навпаки, хотів би розширити. У мене насправді пропозиція схожа з пропозицією Княжицького, ну в нас жоден закон майже ніколи не виходило так, щоб з першого разу ідеально написати, ми завжди потім вносимо до нього зміни.

До речі, попереджаю всіх, колеги, там буде потрібна кваліфікована більшість, тому що Павло Миколайович хотів би переглянути висновок щодо Закону про підтримку кінематографії. Значить, нам обов'язково у вівторок треба буде з цього почати, мати повний кворум і швиденько допомогти виправити там одну помилочку, через яку, до речі, ну Павло Миколайович потім пояснить.

СУШКО П.М. Але і мені допомогти, щоби та програма працювала, 4 мільярди.

ПОТУРАЄВ М.Р. Абсолютно вірно, абсолютно вірно. Ну да, не особисто Павлу Миколайовичу, Павло Миколайович (*нерозбірливо*). Це просто як приклад, що іноді доводиться поправляти. То я хочу сказати, що я хотів би більшого від цього закону. Але я згоден з тим, щоб проголосувати, а потім як ми побачили, як він запуститься, як він почне працювати, то завжди можна внести зміни. Ось власне моя позиція, знову-таки не як голови комітету, як депутата, якому теж не байдужий цей законопроект.

Павло Миколайович, будь ласка.

СУШКО П.М. Раз така позиція, то я не бачу сенсу навіть пояснювати і продовжувати, тому приймайте рішення. Я бачу вже, яка складається ситуація. Навіщо пояснити? Я вже все пояснив. Я вже все пояснив і ще раз кажу, якщо ви хочете, щоб він працював, цей закон, бо такі гасла звучать "ми там допоможемо, допоможемо", - він не буде працювати цей закон. А якщо просто так "для галочки", то окей.

Ще раз скажу, от навіть почувши пропозиції міністерств, ну одне з міністерств каже, що їм не потрібно це. А чим діти, які у військових закладах, відрізняються від інших? Ну це так просто.

Далі. Коли, Микито Руслановичу, ви кажете, що я би хотів, щоб всім дітям. В першу чергу, в інших батьків є діти і у дітей є батьки, і не всі діти, і не всі батьки підпадають під мету цього закону. І за них приймати рішення теж неправильно. Ключове слово "перебуває" – і оце буде проблема з цим.

Ну, я все ж таки озвучу, але не хочу навіть, щоб ви ставили на голосування мої правки. "Дитина, яка має батьків", тобто некоректно сформульований пункт 2 статті 11, де написано: "...через союзи та/або наставництво може здійснюватися щодо дитини (особи), яка досягла 10-

річного віку та яка є дитиною, яка має батьків і перебуває в складних життєвих обставинах та/або проживає, перебуває в закладах різного типу і форми власності та підпорядкування".

Якщо розкрити цей союз "та/або", виходить, що тут маються на увазі всі категорії дітей. Діти, які мають батьків і перебувають в складних життєвих обставинах, та проживають, перебувають у закладах різного типу і форми власності та підпорядкування. Тобто з батьківських дітей має бути і СЖО, й інтернату. Друга категорія, яка через цей союз, просто дитина, яка проживає або перебуває у закладі різного типу і форми власності та підпорядкування. Саме це визначення дає нам союз "або".

І тут я зауважу, якщо ви кажете про всіх дітей, і ви хочете, щоб всі школи, а де Комітет освіти, чому не запитуєте тоді? І так далі.

Я пропонував би взагалі цей пункт прибрати, тому що все, що потрібно цьому закону, воно є, він працює, але це вносить якраз цей хаос. Діти з родин СЖО у вас в пункті закону, в пункті 6 цієї статті. І яка різниця, ця дитина знаходиться в закладі чи в родині? Я якраз пропоную, і це вказано чітко в моїй правці номер 96, яку робоча група відхилила, підкомітет відхилив, вірніше, що наставництво може здійснюватись щодо дитини, яка є дитиною, яка залишилася без піклування батьків, перебуває у складних життєвих обставинах та влаштована на постійне перебування до закладів різного типу і форми власності та підпорядкування. Це якщо ви дійсно хотіли би охопити тих дітей, яких ви мали на увазі. А якщо так, як зараз написано, то це всі діти України. *(Шум у залі)* Окей. Дивіться... *(Шум)*

Микито Руслановичу, я завершу. Раз така ваша позиція і так хочеться, добре, бо я радий, що члени комітету це не вся Верховна Рада. Так? Тому я не ставлю свою правку на голосування. Я не буду голосувати просто по цьому питанню. Я не завершив ще. Можна я закінчу? Тому все. Тоді будемо змагатися в залі Верховної Ради.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. У мене питання просто для уточнення. Якщо таке формулювання, яке пропонує Павло Миколайович, я правильно розумію, що якщо це треба буде, це всі три категорії одночасно мають бути задіяні, так? От ці як ознака, ці три опції? Тобто якщо дитина в складних життєвих обставинах перебуває в родині, але ходить в звичайну школу, то вона не підпадає. Тобто паралельно ви дуже правильно звертаєте увагу, що у нас є батьки, які, скажімо так, і насильство вчиняють до дітей. Тобто якби така дитина, про яких ви кажете, мала наставника і цей наставник вчасно просигналізував правоохоронні органи або дитина йому пожалілася, але вона не в закладі, а живе в родині, то вона би не мала права мати наставника? Так за вашою, я правильно розумію?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Да.

КРАВЧУК Є.М. Окей.

СКРИПКА Т.В. Дякую, колеги.

Я єдине, що хотіла би про перебування, бо декілька разів колега згадував це слово. Взагалі перше читання ми прописували, що згідно з постановою Кабінету Міністрів, до речі, вона свіжа, 2021 року, ми взагалі прописали, що діти влаштовані на цілодобове перебування до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування. Але враховуючи, і представники ваші також зазначали, що цілодобове це більш некоректно, а коректніше виписати, що проживають і перебувають, тобто ми власне пішли таким шляхом.

Для мене не принципово повернутися до редакції першого читання взагалі, і це буде теж, якщо для вас перебування викликає незрозуміле пояснення, то власне ось у постанові зустрічається. Разом з тим про дітей ось

вже, Євгенія Михайлівна, до речі, ми вже відповіли на запитання, що без піклування батьків, також ви згадуєте, які це діти, тому що власне в законодавстві зараз немає визначення, які це діти без піклування батьків. Це просто діти, які тимчасово мають батьків. Але від моменту того, як батьки перестають піклуватися про них, тобто різні підстави, і до моменту надання їй статусу така дитина на сьогоднішній день згідно постанови вважається без піклування батьків. Але вона має батьків, які фактично не приймають участь, а ще не набула статусу. Тобто фактично батьківські діти, також ми їх не охоплюємо, які перебувають у закладах.

Щодо того, що у нас ускладнюються пунктами декількома, що перебувають у складних життєвих обставинах та/або, то я пропоную статтю 11 пункт 2 взагалі прибрати з нього "складні життєві обставини" і виписати його, що дитиною, яка має батьків, та проживає у закладі різного типу і форми власності та підпорядкування, якщо це в принципі також можна, якщо вас дуже сильно турбує слово "перебуває".

СУШКО П.М. Микита Руслановичу, можна? Бо багато разів мене згадали. Дивіться, я сказав те, що сказав, але хочу про насильство. Дивіться, у нас просто інститут захисту дітей взагалі зруйнований всякими ідеями, які можна потім поправити.

І ось розкажу під стенограму конкретний випадок, який трапився в Радомишлі Житомирської області. Дитина Ангеліна народилася в сім'ї батьків, які зловживали алкоголем. З самого початку її народження батько її з матір'ю разом били. Батько 10 разів притягувався до адміністративної відповідальності за насильство, 4 рази кримінальну відповідальність ніс за насильство. Він її не бив тільки тоді, коли сидів в тюрмі. Сусіди, всі навколо знали, що ця дитина піддається насильству. Психолог повідомляє, пише, що дитина боїться повертатися в родину, дитина боїться батька, батько її б'є. Дитина була зарахована на постійне влаштування в санаторну школу. На

виконання Стратегії зростання в сімейному оточенні з цієї санаторної школи її починають возити щодня додому, в родину, де її постійно б'ють. Лише в 2024 році керівник соціальної служби пише на начальника райвідділу поліції (начальника райвідділу поліції!) листа, у мене є ці документи, і пише на начальника Служби дітей повідомлення, що дитина піддається насильству систематично. Матір б'є, дітей б'є, діти залякані – жодної реакції немає, ніхто не вилучає дитину.

Які наставники ще потрібні тут, в цьому випадку? Хто має просигналізувати, що всі навколо знають? Подають на позбавлення батьківських прав, суди затягують процес, рік позбавляють батьківських прав і цілий рік дитину щодня б'є батько. І навіть коли було вже позбавлено батьківських прав, дитину не вилучили з родини і 4 жовтня 9-річну Ангеліну вбив батько разом з матір'ю, матір вбив, Ангеліну вбив, і лише друга дитина врятувалася, яка була у подружок. То які ще потрібні, хто ще потрібен? У нас система просто зруйнована, її немає. Всі навколо знають.

Ви кажете, що наставник міг би допомогти. Да, міг би, але тут питання в чому? То я ж кажу, що коли ви розповсюджуєте на всіх, ви просто позбавляєте тих, кому це потрібно, реальних наставників, реальних, щоб та Ангеліна, яка мала би мати нормального наставника, можливо, він і допоміг би і подав би там раніше, а так ви розмиваєте просто цей закон. Він не буде працювати – ось моя позиція.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, 16:55. Тетяна Василівна і будемо завершувати.

СКРИПКА Т.В. Ну дуже-дуже важкі випадки, які тільки що були озвучені, вони, на жаль, зустрічаються і, звісно, вони є, і як би нам не було прикро і жалісливо, ну насправді вони були, є і будуть, тому що яка б система не працювала чи в Європі, чи, як говорив пан Княжицький, в інших

країнах Євросоюзу, і в тій же Америці, яку ми сьогодні згадували, але, на жаль, отаке батьківське ставлення, інколи нерозуміння взагалі існування, це злочин проти дітей, проти власних дітей і це аморально, це взагалі не потребує додаткових роз'яснень і пояснень, яка це складна річ, як важко це переживати і кожного дня читати такі страшні новини. Але, на жаль, вони є.

І власне я би пропонувала все ж таки от пропозицію пана Княжицького взяти: проголосувати даний законопроект в тому вигляді, в якому подав підкомітет. І власне, якщо будемо бачити, що в практичному його застосуванні на місцях при роботі з дітьми, з особами в корпоративному наставництві у нас буде виникати потреба для того, щоб внести додаткові зміни до законодавства, ми з радістю це зробимо в швидкий спосіб, тому що це дійсно альтернативна форма підтримки всіх дітей, які дійсно цього потребують.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Це просто поза стенограмою було технічне уточнення, колеги.

Колеги, отже, є простіший висновок? У мене простішого немає.

(Шум у залі)

Отже, колеги, переходимо до голосування. Всього подано до законопроекту 345 поправок. Пропонується врахувати поправки, повністю врахувати поправки, колеги: 3, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 34, 36, 38, 39, 41, 43, 46, 49, 64, 65, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 81, 85, 90, 99, 105, 106, 116, 118, 124, 125, 127, 129, 131, 132, 134, 135, 140, 142, 145, 150, 153, 155, 164, 165, 166, 168, 169, 175, 179, 180, 181, 182, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 200, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 216, 217, 221, 223, 226, 227, 229, 230, 233, 234, 235, 238, 239, 241, 244, 245, 246, 248, 249, 252, 253, 254, 255, 256, 259, 260, 261, 264, 266, 267, 269, 270, 271, 275, 279, 281, 285, 287, 290, 293, 296, 297, 299, 300, 302, 312, 325, 329, 330, 332, 334, 335, 338, 339, 341, 342, 344.

Колеги, хто за те, щоб врахувати ці правки, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Андрій Ростиславович.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальвовов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто в Zoom, проти є? Утримались є?

Дякую, рішення прийнято.

Колеги пропонується врахувати частково поправки: 6, 11, 19, 28, 67, 68, 126, 128, 141, 201, 212, 231, 250 і 343.

Хто за те, щоб ці поправки врахувати частково, прошу голосувати.

Так, ми тут всі - за.

В Zoom колеги?

БОЖКОВ О.В. Божков - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко - за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти є? Хто утримались є? Немає. Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, пропонується врахувати редакційно поправки: 14, 15, 17, 50, 51, 52, 88, 92, 93, 94, 98, 101, 102, 104, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 122, 123, 133, 146, 148, 167, 172, 174, 176, 177, 178, 184, 186, 187, 197, 202, 203, 204, 218, 219, 220, 225, 228, 232, 243, 268, 333, 336, 337.

Колеги, хто за те, щоб ці поправки врахувати редакційно, прошу голосувати. Ми тут - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Дякую. Рішення прийнято теж одноголосно.

Колеги, решту поправок, всі інші поправки пропонується відхилити. Колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

САНЧЕНКО О.В. Санченко - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято одноголосно.

Отже, колеги, керуючись пунктами 5 і 6 частини першої статті 116 Закону України "Про комітети Верховної Ради", пунктом 3 частини першої статті 123 Регламенту Верховної Ради України, пропонується ухвалити висновок комітету та рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в другому читанні проект Закону України про наставництво, реєстраційний номер 13200, прийняти його у другому читанні та в цілому.

Доповідачем від комітету визначити голову підкомітету у справах сім'ї та дітей Скрипку Тетяну Василівну. Порівняльну таблицю відповідно схвалити.

Колеги, хто за таке фінальне рішення, прошу голосувати.

Ми тут - за.

Колеги в Zoom?

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко - за.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався?

Колеги, нагадую, наступний наш комітет у вівторок о 12-й.

Ірина Мирославівна має важливу річ сказати в "Різному".

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Так.

Шановні колеги, хочу попросити вашої уваги, членів підкомітету з національної культурної пам'яті. Надійшли всі пропозиції щодо Постанови пам'ятних дат 2026-2027 роки. Ми завершуємо роботу над зібранням у масиві і готові будемо у вівторок, якщо ви не заперечуєте, розглянути першу частину – 2026 рік. Усі матеріали ми завтра надішлемо членам підкомітету,

для того щоб ви ознайомилися і ми вже розпочали роботу над масивом тієї інформація, яка надійшла як пропозиції від органів, від інституцій і від депутатів та інших зацікавлених осіб.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякуємо, Ірино Мирославівно.

Тетяна Василівна, два слова в "Різному".

СКРИПКА Т.В. Два слова. Я хотіла би попросити членів комітету підтримати рішення про створення робочої групи по напрацюванню спільного проекту закону. Я хочу нагадати, що в лютому в нас було два проекти Закону про внесення змін до Сімейного кодексу щодо запровадження моделі батьківської опіки після розлучення. І ось власне Бондар був тоді і колега Ватрас, подавали законопроекти 12123 і 12132. І ми тоді, пам'ятаєте, ще Микола Леонідович зазначав, щоб ми створили робочу групу. Тому що на сьогоднішній день дійсно нам потрібно врегулювати це питання про створення робочої групи, а потім вже для того, щоб розпочати, саме вже запрошувати всіх членів, колег депутатів, які допоможуть нам спільно напрацювати проект закону.

ПОТУРАЄВ М.Р. З вашого дозволу, колеги, я це рішення поставлю на голосування (*нерозбірливо*).

Колеги, хто є проти такого рішення? Хто є утримався? Хто за таке рішення? Автоматично.

Дякую, колеги. На цьому засідання комітету оголошую закритим. Всім дуже дякую за фахову, як завжди, і ефективну роботу. Дякую. До побачення.